

Står den rakt nu? Benndt Wågman håller i stolpen och Sven Ström och Karl-Johan Andersson öser i murbruk och stenar när platsen för Wigersberg markeras vid en torpmärkning en vacker kväll i maj. Gåtan om var häradsprofossen Wigers bostad en gång legat löstes i en tråd på Facebook i vintras.

Gåtan Wigersberg löstes på FB

Platsen för häradsprofossen Sven Wigers bostad funnen och skyltad

BOXHOLM (LT)

Det finns yrken som har försvunnit och ibland kan vi vara tacksamma för detta. Häradsprofoss är ett sådant yrke. I en stuga kallad Wigersberg belägen på häradsallmanningen några kilometer väster om Boxholm bodde Sven Wiger och han var häradsprofoss. Han skulle vara bödeln behjälplig och piska tjuvar och andra brottslingar. Stugan Wigersberg har nu fått en minnesskylt.

Det är tradition sedan många år tillbaka att Ekeby hembygdsförening, Boxholms Orienteringsklubb och Föreningen Krafttaget arrangerar en torpmärkning en onsdagskväll i slutet av maj. Till att börja med var det bara hembygdsföreningen och BOK som "skyltade", Krafttaget blev medarrangör 1999.

Den allra första torpmärkningen genomfördes 1968 så när det var dags för årets torpmärkning så var det ju faktiskt 50-årsjubileum! Fast detta tänkte ingen på förrän skylten var på plats och det var dags att dra sig hemåt...

Torpruinerna Andersberg, Vivåsen och Karpåsen torpmärktes det första året men därefter är det förstas många objekt som har markerats.

Förutom torpruiner så har arrangörsföreningarna även satt skyltar vid till exempel före detta backstugor, gårdar, en skola, en banvaktstuga, en fabrik, gästgivargårdar och en tjänstemannabostad. Alla objekt bär på en intressant historia men kanske sattes den mest intressanta skylten upp i år. Det var den 122:a skylten som

kom upp sedan starten 1968 och den bevarar minnet av Wigersberg.

Namnet Wigersberg och stugan på platsen har säkert varit bortglömt i närmare 150 år men mest av en slump kom historien om Wigersberg och dess plats upp till ytan.

Wigersberg finns med i en husförhörbok från mitten av 1850-talet och det gjorde att Wigersberg kom att diskuteras i Krafttagets Facebookgrupp. Per-Arne Wisén kommenterade, han kunde berätta att i Wigersberg bodde Sven Wiger med sin familj och denne Sven är farfars farfars far till Per-Arne Wisén. Sven Wiger var född 1786 och han dog 1851.

Per-Arne kunde också be-

Att vi hade en tjuvapiskare i släkten har det pratats om ibland genom åren."

rätta att Sven Wiger var häradsprofoss. Detta innebar att Wiger hade till uppgift att ge spöstraff och liknande till dem som blivit dömda till detta straff. Han skulle också vara bödeln behjälplig. Vid Brännbålskärr, cirka 1,5 kilometer från Wigersberg, fanns ju förr en avrättningsplats och bödeln bodde inte långt därifrån.

Per-Arne Wisén har släktforskat mycket och han vet en hel del om sin anfader med den mindre trevliga arbetsuppgiften. Till exempel att häradsprofossen Sven Wiger hade en syssla som gjorde honom socialt stigmatiserad.

Profossens uppgift att utföra spöslitningsstraff medförde att hans sociala anseende sjönk, han blev illa omtyckt och isolerad. Det fanns en stor ovilja att ha en tjuvapiskare boende på gården.

– Att vi hade en tjuvapiskare i släkten har det pratats om ibland genom åren, berättade Per-Arne, så det har varit bekant hela tiden.

År 1841 fick Sven Wiger bosätta sig på häradsallmanningen. Sven dog tio år senare - 1851 och flera tragedier inträffade i Wigersberg innan de sista familjemedlemmarna lämnade stugan år 1858, och i kyrkböckerna står det antecknat "raserad". Så Wigersberg var alltså bebodd i endast 17 år!

Det är troligt att det var en väldigt torftig stuga och att Sven Wiger uppfört stugan själv. Enligt Per-Arne Wisén fanns det en uppsättning snickeriverktyg upptagna i bouppteckningen.

Per-Arne Wisén har tidigare inte vetat var hans anfader Sven Wiger bodde. Eftersom Wigersberg legat i Ekeby socken och på häradsallmanningen så var det tacksamt att spekulera i en tänkbar plats i tråden på Facebook. Området är ju ganska begränsat och en plats som diskuterades i tråden var en plats mellan Lilla Bäck och Brännbålskärr. Där finns en mängd rösen och tydliga spår av mänskligt arbete.

En karta delades sedan i Facebookinlägget den var upprättad under åren 1839, 1840 och 1841 och som rubrik till kartan stod det: "Karta öfver Rågångarne omkring Göstrings Häradsallmanning jemte derä belägne hemman och Intagter uti Östergötlands län Rinna och Ekeby sock-

Bröderna Torbjörn Wisén och Per-Arne Wisén. De ville absolut inte missa när Wigersberg fick en minnesskylt. På platsen bodde i mitten av 1800-talet deras farfars farfars far, Sven Wiger, tjuvapiskarn.

nar". Sjöarna i området var redovisade liksom en och annan väg och så fanns det många nummer på kartan. Efter kartan fanns en beskrivning som visade vad numren stod för.

Mitt emellan Lilla Bäck och Brännbålskärr och vid den plats som det spekulerats om gick det att läsa nummer 50. I en förteckning efter kartan hittades nummer 50 och där stod så här: "Byggnadstomt för Härads Profossen / Ny!".

På bara någon timma en gråkall vinterkväll stod det klart var Wigersberg legat, den plats där häradsprofossen hade bott! En som var smått övervåldigad över gåtans lösning var ju Per-Arne Wisén.

Tänk så mycket jag förr om åren suttit vid stugan Fridhem mellan Mossebo och Sommen tillsammans med min farbror och spekulerat om platsen för Wigersberg kommenterade han.

Men nu har Per-Arne i alla

fall fått se den plats där Wigersberg legat, han deltog på torpmärkningen tillsammans med brodern Torbjörn Wisén. Bröderna önskade att de hade en tidsmaskin och kunnat kliva ner på platsen för att se hur där såg ut under 1840-talet.

Det blev en mycket trevlig torpmärkning i den varma majkvällen. När skylten med stolpe kommit på plats plockades matsäcken fram och all den forskning som Per-Arne Wisén gjort om Sven Wiger och om Wigersberg lästes upp för de fjorton personer som kommit till utmärkningen.

Den som är intresserad och vill veta mer om Sven Wiger och Wigersberg kan surfa in på www.krafttaget.com. Där kan man också ta del av allt annat som har markerats i denna del av Boxholms kommun.

Text och bild: KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Motionssim

I stora bassängen (ej lek). 15-årsgräns, annars i vuxens sällskap.

Tid: Mån, ons kl 12-16.

Tis kl 06-08, kl 12-16.

Tors kl 06-08, kl 12-21.

Plats: Boxholms simhall.

Bio: Jurassic World – Falling Kingdom

Som en av de mest populära och framgångsrika filmserierna genom biohistorien har den gett oss förundran, äventyr och spänning. Nu är den tillbaka med både gamla favoritkaraktärer och dinosaurier såväl som nya arter, mer skrämmande än någonsin.

Tid: 06-08, kl 19.30, 06-09, kl 17 samt 06-13, kl 19.30.

Plats: Folkets hus.

Bio: Lasse-Majas detektivbyrå – Det första mysteriet

Hur gick det egentligen till när Lasse och Maja träffades för första gången? Följ med på det allra första fallet för LasseMajas detektivbyrå – ett spännande äventyr som börjar när systrarna Hammarabis bok blir stulen från Vallebysskolan.

Tid: 06-09 samt 06-10, kl 14.

Plats: Folkets hus.

Grillkväll med musikunderhållning

Jimmy Uller Rockbluesband, har bl a spelat med kända namn som Mats Ronander, Bill Öhrström, Louise Hoffsten m fl.

Ikväll är det vår tur att ryckas med av den härliga musiken och stämningen, när de rockar loss med många välkända låtar från förr och nu. Detta är ett tillfälle ni inte får missa! Under tiden avnjuter ni god mat från träkolsgrillen och buffébordet. Förbokas på telefon 0142-300 37.

Tid: 06-30, kl 18-21.30.

Plats: Sommarhagen, Malexander.

Barnteater: Mamma, pappa, troll

En fantastiskt rolig och spännande show som tar med publiken på ett musikaliskt äventyr och får alla att gunga med. Fritt inträde.

Tid: 06-30, kl 13.

Plats: Teaterladan, Folkets park.

Hagmarksflora i Östanå

Vi tittar på slätter- och betesgynnade växter. Lars Frölich guidar. Kostnadsfritt.

Tid: 08-04, kl 14-18.

Plats: Från Boxholm passera genom Strålnäs. Efter ca 3km sväng höger mot Ulrika, fortsätt ca 6 km till skylt mot Östanå. Samling på Östanå Östergårdens gårdsplan.